

Unni Fuglestad, Karianne Megard Grønli, Johanne Ur Sæbø, Margunn Mossige, Agnes Gullberg, Malin Haukalid, Ann Kristin Lundberg

Leseplaner: Hvorfor? Hvordan? Hva?

Workshop på nasjonal lesekonferanse, 18.03.24

Ramme for workshopen

- Introduksjon
- Hvorfor?
- Hvordan?
- Hva?
- Korte oppspill med spørsmål til refleksjon og diskusjon

Hvorfor?

Hvem er det som ønsker og har behov for en leseplan?

- Politikerne?
- «Skolekontoret»?
- PPT?
- Rektor?
- Lærerne?
- Elevene?
- Foreldrene?

Tenk over

- Hva er formålet med leseplanen?
- Hvem skal den være for?
- Hvordan skal den brukes?

- På hvilken måte vil skoleeier/-leders og lærernes ønsker for en leseplan kunne være samstemte?
- Vil de to aktørenes ønsker på noen områder være utfordrende å forene?

Hvordan?

Nasjonalt senter for
leseopplæring og leseforskning

Universitetet i Stavanger

*Å gi tilgang til språket,
for alle elevene,
er vår aller viktigste oppgave.*

PORSHOLEN SKOLE

Arbeidet med en språkopplæringsplan
Agnes Gullberg, rektor

Vi starter arbeidet

Innhenting av informasjon - per status quo

Beskriv dagens situasjon på Porsholen skole - uten å vurdere og uten å bruke datagrunnlag.

Hvordan vil dere beskrive elevens språkkompetanse på Porsholen skole slik den er i dag?

I alle fag - muntlig ferdigheter, leseferdigheter, skriveferdigheter og digital ferdigheter, der denne spiller inn i forhold til de andre ferdighetene.

Gruppe	muntlig	lesing	skrivning	digital
1 Marianne Bergitte Karoline Kaltrina Agnieszka	<ul style="list-style-type: none">- <u>gamingspråk</u>- engelsk- fornorsker engelske ord/ engelske ord i norske setninger <p>Stor variasjon i ord- og begrepsforråd.</p> <ul style="list-style-type: none">- <u>noen</u> har detaljerte beskrivelser ved et muldrøbbilde mens	<p>Stor variasjon i leseferdighetene før skolestart.</p> <ul style="list-style-type: none">- noen leser flytende, noen leser ord, noen leser enkelte bokstaver eller ingenting <p>Lesegleden er stor hos fleste</p>	<p>Stor variasjon i motoriske ferdigheter knyttet til skrivning.</p> <ul style="list-style-type: none">- blyantgrep <p>Skrivegleden er stor hos de aller fleste.</p> <ul style="list-style-type: none">- aha- opplevelser når bokstaver blir til ord.	<p>Visuell forståelse for å navigere seg i den digitale verden.</p> <p>Stor variasjon i de digitale ferdighetene.</p> <ul style="list-style-type: none">- tastatur vs. touch <p>Mange liker å lese på <u>chromebook</u>, ofte med <u>lydetatte</u></p>

Hvordan arbeider vi med språkopplæring på Porsholen skole i dag. I alle fag.

Gruppe		muntlig	lesing	skrivning	digital
1	Marianne Bergitte Karoline Kaltrina Agnieszka	<p>Beskrivelser</p> <ul style="list-style-type: none"> - myldrebilder, fortelle fra hverdagen <p>Innlæring og bruk av begreper</p> <p>Samtaler</p> <ul style="list-style-type: none"> - læringspartner, klasse - "Hvem skal ut"-oppgaver i matematikk <p>Lek og spill</p> <ul style="list-style-type: none"> - språkleker - Musikk og sang (rim og rytme) 	<ul style="list-style-type: none"> - Salto og leseark - Småbøker - Leseforståelse - Høytlesing - Stillelesing - Matematiske problemløsningsoppgaver 	<ul style="list-style-type: none"> - Leseforståelse 1 og 2 - Akka Bakka ... - Spireserien - Forfatterbok - "Flaskeposten" <ul style="list-style-type: none"> - Elevene skriver til foreldrene om et gitt emne. Foreldrene kommenterer og signerer. - <u>Lage egne tekstoppgave i matematikk.</u> - Elevstyrte utviklingssamtaler (hefte- Mal - for lærer , vår-22) 	<ul style="list-style-type: none"> - Skolen.cdu - Graphogame - Lesetreet - Ordriket - Kaleido - Multi nettoppgaver - Regneregn

Fra informasjon til pedagogisk analyse

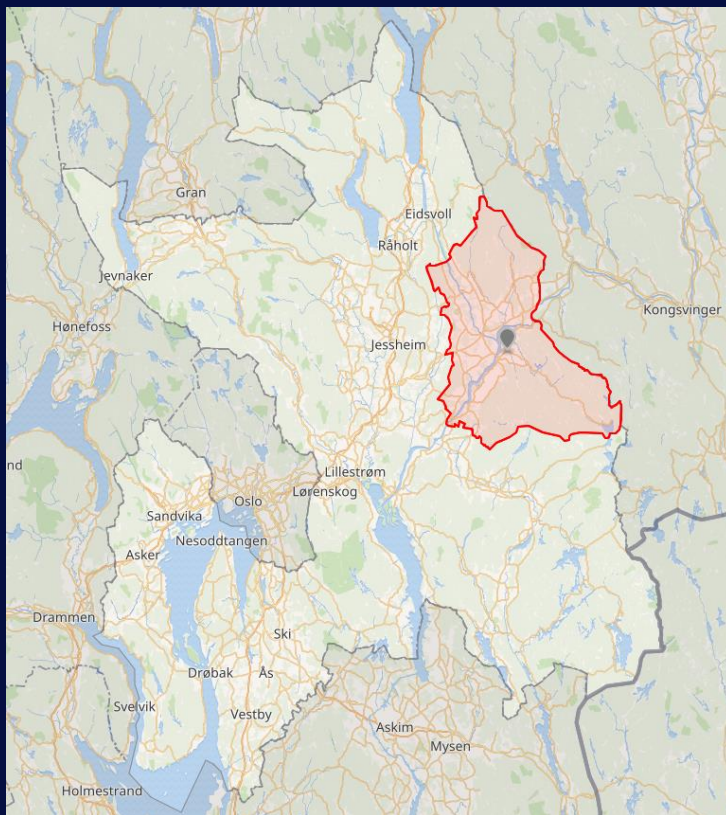
Beskrivelsen av elevenes ferdigheter og hvordan vi arbeider med språkopplæring

Beskrivelse av <u>leseferdighet</u> hos elevene. Formulert som opprettholdende faktorer	Hva slags <u>pedagogisk</u> tiltak og strategier kan brukes for å øke leseferdigheten i forhold den enkelte opprettholdende faktor?	Hva kan jeg/vi konkret gjøre i min/vår undervisning for at vi skal bevege oss mot målet?	Hva trenger jeg/vi av kompetanseheving	
1	Hvordan løfte de svakeste leserne uten at det går på bekostning av de sterke leserne?	Tilpasset leselekse Tilpasset lesestasjoner Fremheve leseopplevelsen og kunnskapen som gis/fås gjennom lesningen. BO - strategi Leseforståelse Høytlesing Voksne viser gleder. Lydbøker Lese støtte i det digitale Ord - og begrepsavklaring Språkleker	Språkleker - ha mer av det. Være mer systematisk i arbeidet med ord - og begrepsavklaringen.	Språkleker lett tilgjengelig Språkleker av Jørgen Frost bok/hefte

Innsikt vi har fått i løpet av prosessen

- Vi har all kunnskap og kompetanse vi trenger i egen organisasjon
- Lærerne har hatt stor motivasjon gjennom hele arbeidsprosessen
- Prosessen er mye MYE viktigere en selve språkopplæringsplanen

Ann Kristin Lundberg, Nes kommune

STANDARD FOR BEGYNNEROPPLÆRING I LESING

Spørsmål til Porsholen eller Nes?

Tenk over

- *"De som jobber mye med å utvikle planen, lærer mye"*. Dersom dette er sant; hvilken betydning får det for arbeidet?
- *"En leseplan vil gjør elevene til bedre lesere"*. Hvorvidt stemmer denne påstanden?
- Hva kan en leseplan "gjøre"? Hva kan den ikke "gjøre"?

Nasjonalt senter for
leseopplæring og leseforskning

Universitetet i Stavanger

Malin Haukalid, Porsholen skole

Hva

PROSESSEN MOT EN FERDIG PLAN

Hva?

Pedagogisk analyse

Forkunnskaper:

- Beskrive, uten å vurdere, opplæringen og kompetanse.
 - Hvordan er det i dag?
- Lesing, skriving. Muntlig ferdighet ble tatt ifb lesson study
- Ledelsen oppsummerte og fant opprettholdende faktorer i lesing og skriving ut i fra lærernes arbeid.
 - Personalet jobbet videre med dette.
 - Pedagogisk analyse

1.0. Innledning	3
1.1. Formål med planen	3
1.2. Forholdet til Kunnskapsløftet 2020	3
2.0 Tilpasset språkopplæring	5
2.1 Kartlegging, tiltak, oppfølging	5
2.2 Tidlig innsats	6
3.0. Systematisk opplæring	6
3.1. Språklig bevissthet	6
3.1.1 Begynneropplæringen	7
3.2. Bruk av teknologi i språkopplæringen	7
3.3. Språkopplæring i alle fag	7
3.3.1 Vokabular	8
3.3.2. Fagspesifikke sjangre	8
3.3.3. Lese og skrivestrategier	8
4.0. Engasjement i lesing og skriving	8
4.1. Indre motivasjon	9
5.0. Språkkompetanse	9
5.1. Muntlig kompetanse	9
5.2. Lesekompetanse	9
5.3. Skrivekompetanse	10
5.4. Digital lese- og skrivekompetanse	10
5.4.1 Søkekurs for elevene	11
5.4.2 Bruk ulike tekster om samme tema	11
5.4.3 Kritisk tilnærming til tekst	11
6.0. Tospråklig språkopplæring	11

MÅL OG TILTAK FOR 5. TRINN

Muntlige ferdigheter

Hovedmål: Gjennom kroppsspråk lære seg å lytte, presentere, og gi respons på andres meninger og utsagn på en hensynsmessig måte.

Sentrale verb: Beskrive, bruke, lytte til, presentere, fortelle, (Gjør rede for, reflektere, stille spørsmål, vurdere, gi eksempler på, drøfte)

Kompetansemål etter 7. trinn	Delmål	Underveisvurdering/ Evaluering av elevenes kompetanse	Metoder - arbeidsmåter - ressurser
Lytte til og videreutvikle innspill fra andre og begrunne egne standpunkter i samtaler. <i>bruke fagbegreper</i> <i>innlede, holde i gang og avslutte samtaler om egne</i>	<ul style="list-style-type: none">• Vis gjennom kroppsspråk og ansiktsuttrykk at du kan være en aktiv lytter.• Jeg kan gi respons på andres meninger og presentasjoner.	<ul style="list-style-type: none">• Lag felles vurderingskriterier sammen med elevene.• Bruker skuespill/rollespill.	<u>Muntlig - skolenmin</u>

Utfordringer

- Felles forståelse
 - Lage mål
 - Sentrale verb
- Hvordan holde den aktiv i planlegging i undervisning?
 - Lokale læreplaner
 - IOP
- Passe på at det ikke blir en norskplan

Hva bør en leseplan inneholde?

- Innholdet må henge sammen med HVORFOR
- Lesing er komplekst - hva retter vi leseopplæringen mot?
 - Ferdigheter
 - Strategier
 - Metakognisjon
 - Motivasjon
 - Engasjement
 - Mestringstro

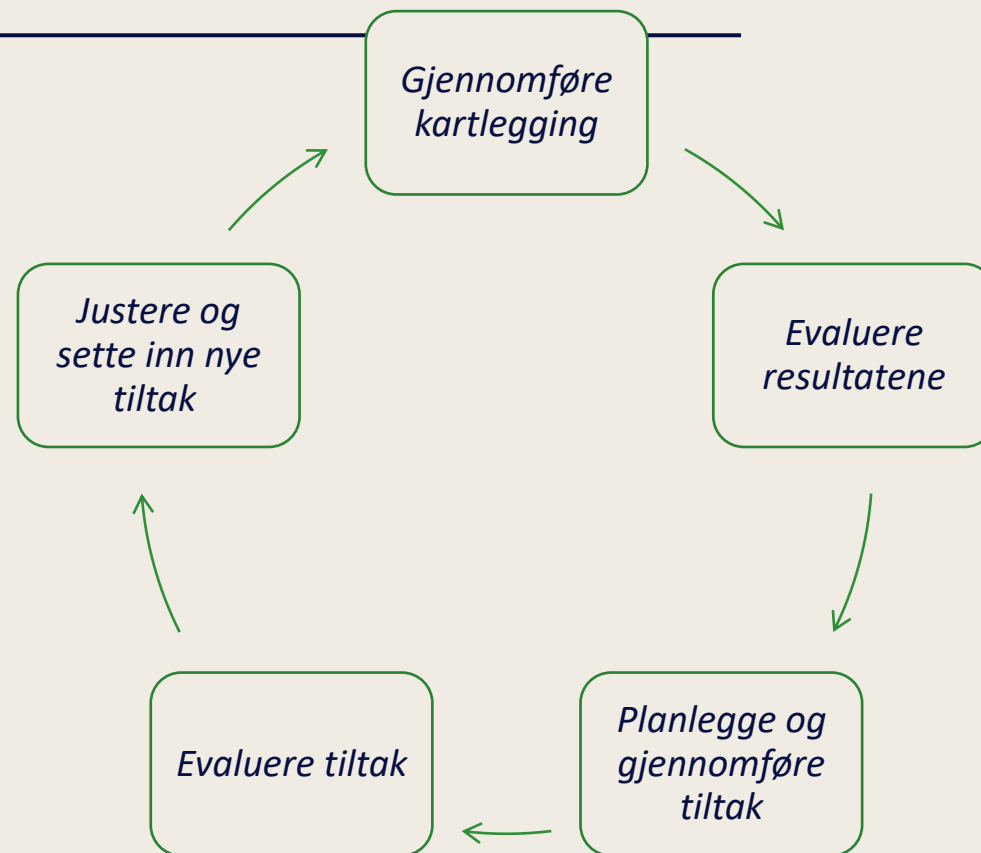
Leseopplæring i LK20

- Motivasjon og engasjement
- Elevmedvirking
- Lesing i alle fag

Årshjul

- Kartlegging
- Planlegge tiltak
- Gjennomføre tiltak
- Evaluering av tiltak

Tenk over

- Hva slags forståelse av lesing uttrykkes i planen?
- Hva kan framstilles som progresjon, hva bør ikke? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hva skal til for at den blir funksjonell – at den tas i bruk?

Hva er målet?

- Er målet med planen formulert?
- Er målet med planen kjent for alle i personalet?
- Er målet samlende og engasjerende å jobbe med?

- Synliggjøre taus kunnskap - utviklet gjennom erfaring?
- Teste ut og snu opp ned på gamle rutiner – forske på egen praksis?
- Utvikle felles standarder for god praksis?